

Upute za korištenje Izvještajnog sustava Dabra

Izvještajni sustav **Dabar** otvoren je svima na korištenje te omogućuje korisnicima analizu podataka o repozitorijima i objektima unutar sustava Dabar. Sustav je podijeljen na tri dijela, **Nadzorna ploča**, **Dabar - ISVU statistika** i **Kreirajte izvještaj**.

- 1. Nadzorna ploča
 - 1.1. Grafički prikazi na Nadzornoj ploči
 - 1.1.1. Upravljanje legendom
 - 1.1.2. Tablični prikaz broja objekata po repozitorijima
 - 1.2. Parametri pretraživanja
 - 1.3. Brisanje parametara pretraživanja
- 2. Dabar - ISVU statistika
- 3. Kreirajte izvještaj
 - 3.1. Pokretanje upita
 - 3.2. Sortiranje i organizacija podataka u pivot tablici
 - 3.3. Grafički prikaz podataka
 - 3.4. Korištenje izračuna i operacija
 - 3.5. Preuzimanje podataka

1. Nadzorna ploča

1.1. Grafički prikazi na Nadzornoj ploči

Na početnom sučelju **Izvještajnog sustava Dabar** učitavaju se podaci o svim repozitorijima u sustavu Dabar koji su dostupni na kartici **Nadzorna ploča**.

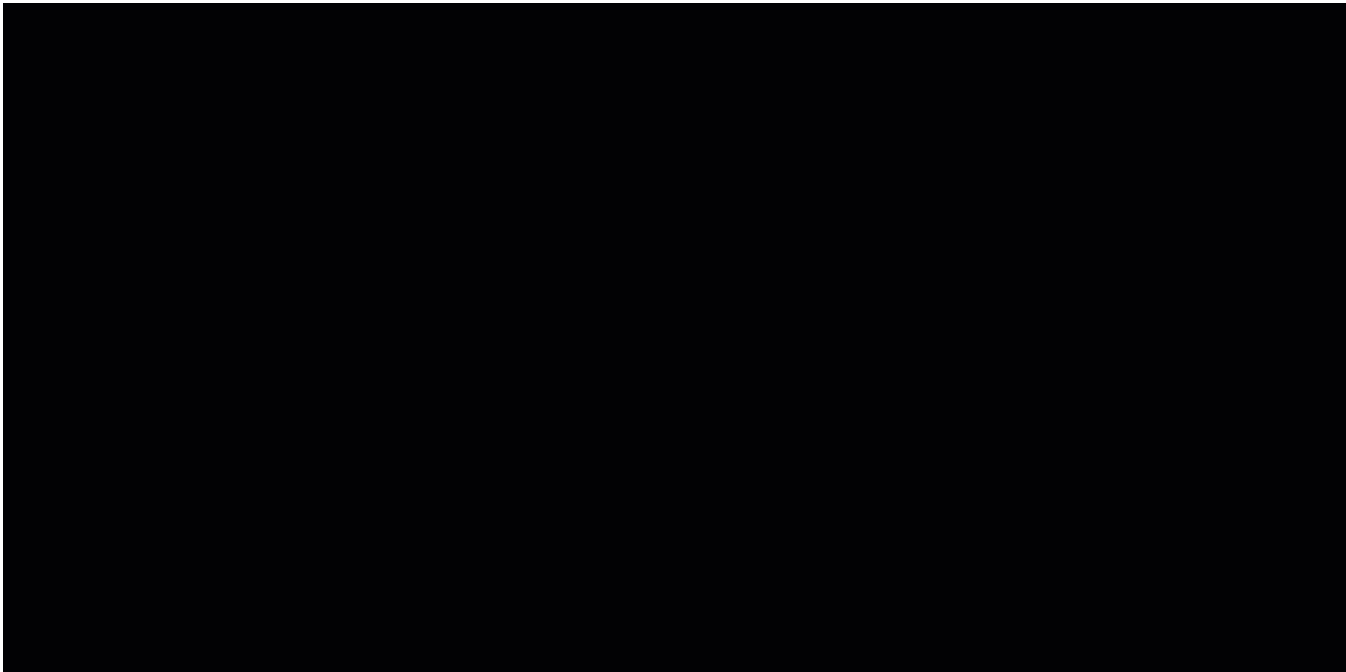
U središnjem dijelu kartice **Nadzorna ploča** nalaze se grafički i tablični podaci o:

1. broju repozitorija
2. postotku objekata u otvorenom pristupu
3. ukupnom broju objavljenih objekata u Dabru
4. objektima prema vrsti pristupa (otvoreni pristup, embargo, ograničeni pristup (AAI), institucijski pristup, zatvoreni pristup) s obzirom na:
 - a. godine izrade dokumenata
 - b. znanstveno-umjetnička područja
 - c. vrste objekata
 - d. jezik
 - e. vremenski period
5. broju objekata po repozitorijima.

Svi grafički prikazi na kartici **Nadzorna ploča** imaju mogućnost:

- zumiranja podataka na grafičkom prikazu
- uključivanje/isključivanje prikaza podataka na grafičkom prikazu
- odabira željenih podataka pomoću parametara iz izbornika s lijeve strane sučelja
- preuzimanje grafičkog prikaza u .png formatu
- preuzimanja/izvoza podataka s grafičkog prikaza u .csv format
- odabira poveznice na objavljene objekte u repozitoriju.

U kratkom videozapisu moguće je vidjeti kako koristiti dostupne funkcionalnosti vezane uz grafičke prikaze u Izvještajnom sustavu Dabar.

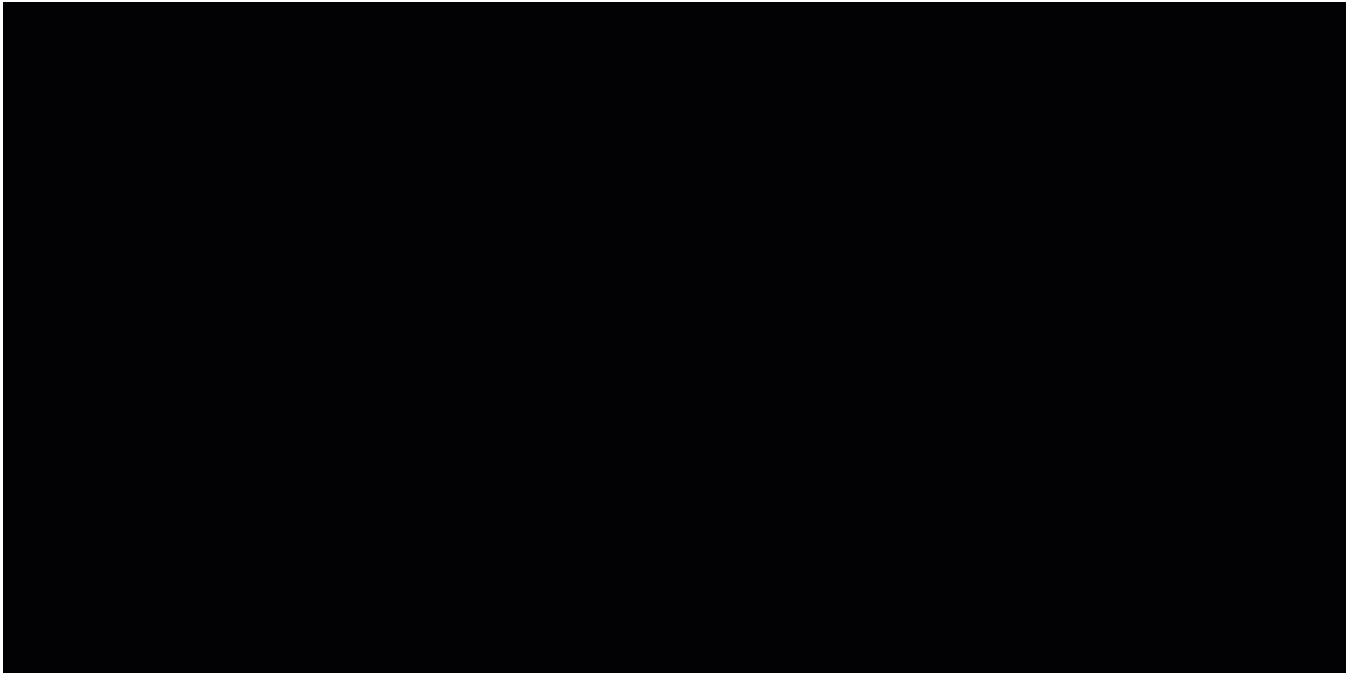

NAPOMENA

Svi grafički prikazi na **Nadzornoj ploči** imaju iste funkcionalnosti te ih se koristi kao što je prikazano u videozapisu. Kada se želi zumirati pojedini dio grafičkog prikaza potrebno je taj stupac ili stupce označiti povlačenjem lijeve tipke miša dok se odabir poništava dvostrukim klikom lijeve tipke miša na prazan prostor. Time se prikaz vraća u početno stanje.

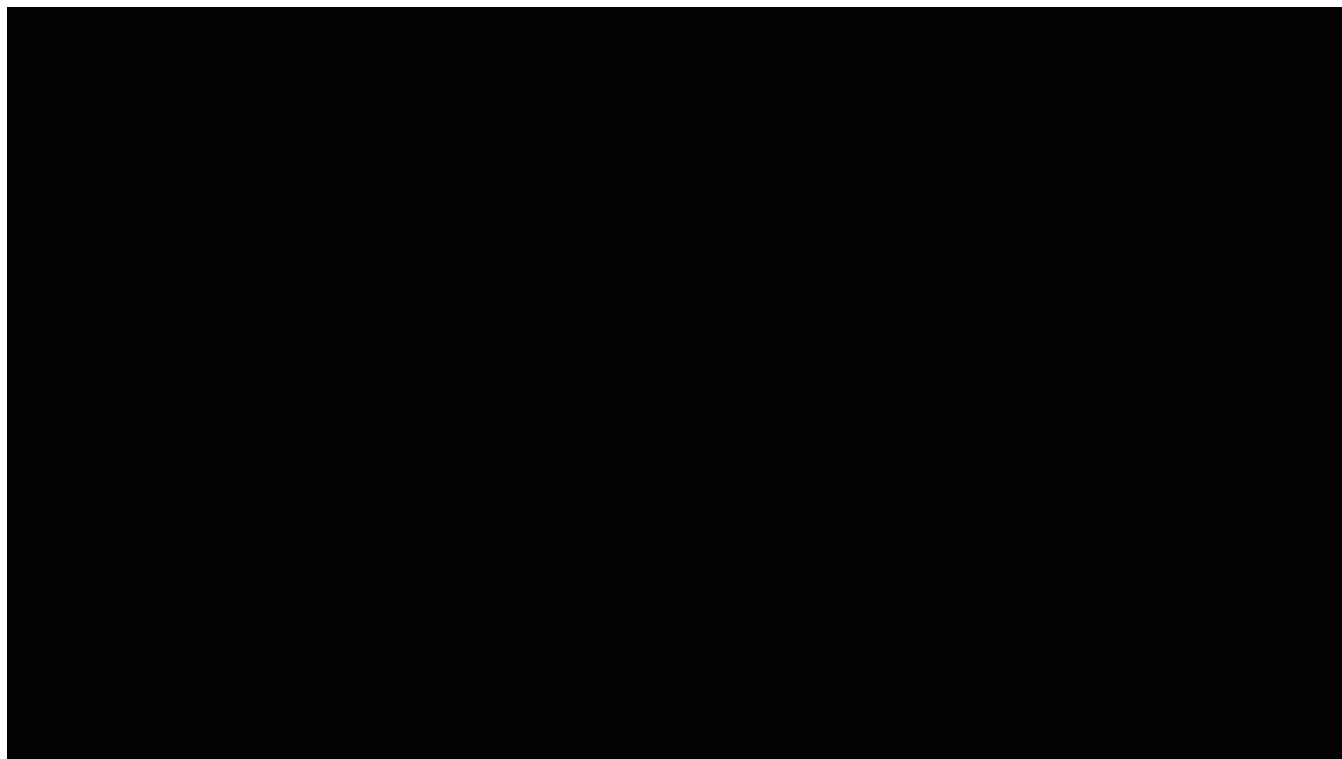
1.1.1. Upravljanje legendom

S desne strane svakog grafičkog prikaza nalazi se legenda s različitim vrstama pristupa. Svaka stavka iz legende može se isključiti ili uključiti iz grafičkog prikaza prema potrebi. U kratkom videozapisu pogledajte kako isključiti embargo, ograničeni i institucijski pristup iz grafičkog prikaza za objavljene objekte po godinama izrade dokumenta.

1.1.2. Tablični prikaz broja objekata po repozitorijima

Na dnu stranice nalazi se tablični prikaz broja objekata po repozitorijima u Dabru. Cjelokupni prikaz može se preuzeti u .csv formatu na računalo odabirom gumba ispod tablice, **Preuzimanje tabličnog prikaza (.csv)**. U kratkom videozapisu možete vidjeti kako sortirati podatke, pretraživati tablicu te preuzeti .csv datoteku.

NAPOMENA

Nakon duže neaktivnosti u radu s Izvještajnim sustavom zaslon će se zasiviti te je potrebno osvježiti stranicu gumbom za osvježavanje ili tipkom **F5** na tipkovnici.

1.2. Parametri pretraživanja

U izborniku s lijeve strane zaslona nalaze se parametri za filtriranje podataka koji se prikazuju na grafičkim prikazima. Podatke je moguće filtrirati prema kategorijama:

- repozitorij
 - omogućuje filtriranje podataka s obzirom na odabrani repozitorij te je moguće odabrati jedan repozitorij kako bi se dobio grafički prikaz u središnjem dijelu zaslona
- godine izrade
 - filter omogućuje odabir jedne ili više godina izrade dokumenata, važno je za naglasiti da se godina izrade odnosi na godinu kada je dokument nastao, a ne kada je pohranjen u repozitorij. Moguće je odabrati jednu ili više godina, ali se ne može odabrati raspon godina, npr. ako se odabere 2020. i 2022. godina podaci će se prikazati za 2020. i 2022. godinu, ali ne i za 2021. godinu.
- vrste objekata
 - izbornik nudi mogućnost odabira jedne ili više vrsti objekata koje su pohranjene u repozitorij
- znanstveno-umjetničko područje
 - omogućuje filtriranje podataka s obzirom na znanstveno-umjetničko područje
- jezik
 - omogućuje filtriranje podataka s obzirom na jezik.

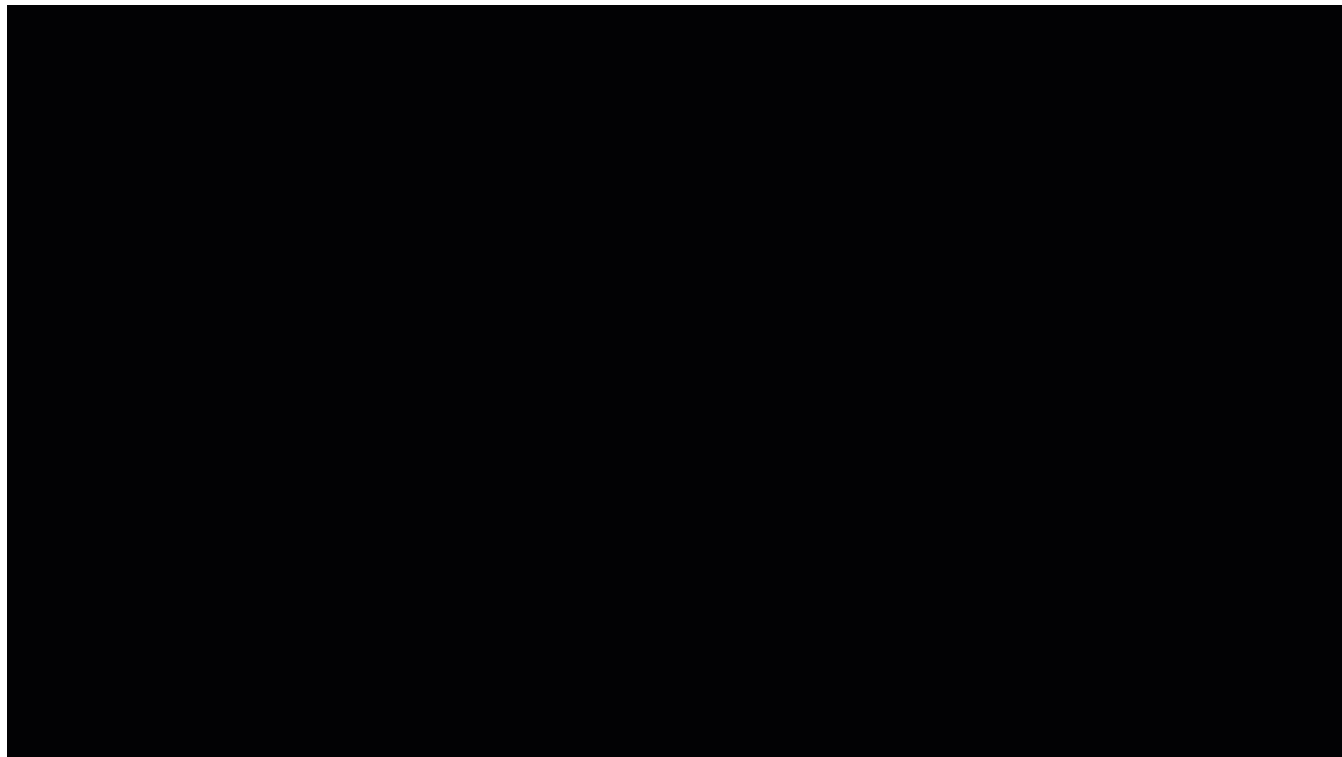
Kada se odaberu željeni parametri za filtriranje podataka potrebno je odabrati gumb **Prikaži**. U središnjem dijelu zaslona učitat će se grafički prikazi koji su prilagođeni odabiru korisnika. Upravljanje grafičkim prikazima moguće je kao što je opisano u sekciji **1.1. Grafički prikazi na Nadzornoj ploči**.

Ako se želi napraviti novo pretraživanje potrebno je odabrati gumb **Očisti sve filtere** kojim se poništavaju svi odabrani filteri i grafički prikazi se vraćaju u početno stanje.

NAPOMENA

Kada se podaci filtriraju prema kategoriji **Repozitoriji** tada je moguće odabrati samo jedan repozitorij, nije moguć odabir više različitih repozitorija. Kod odabira filtera iz kategorija godine izrade, vrste objekta, znanstveno-umjetnička područja i jezik moguće je odabrati više filtera npr. više različitih godina, jezika, vrsta objekata i/ili znanstveno-umjetničkih područja.

U kratkom videozapisu može se vidjeti odabir parametara za pretraživanje te prikaz grafičkih rezultata. U primjeru je odabran **Digitalni repozitorij Sveučilišta u Zagrebu**, godina izrade za 2022. i 2020., vrsta objekta je skup podataka, znanstveno-umjetničko područje su društvene i humanističke znanosti, a jezik objekta je hrvatski i engleski. Ovim pretraživanjem želi se ustanoviti koliko je skupova podataka izrađeno u 2022. i 2020. godini iz područja društvenih i humanističkih znanosti u Digitalnom repozitoriju Sveučilišta u Zagrebu na hrvatskom i engleskom jeziku.

DODATNO POJAŠNJENJE

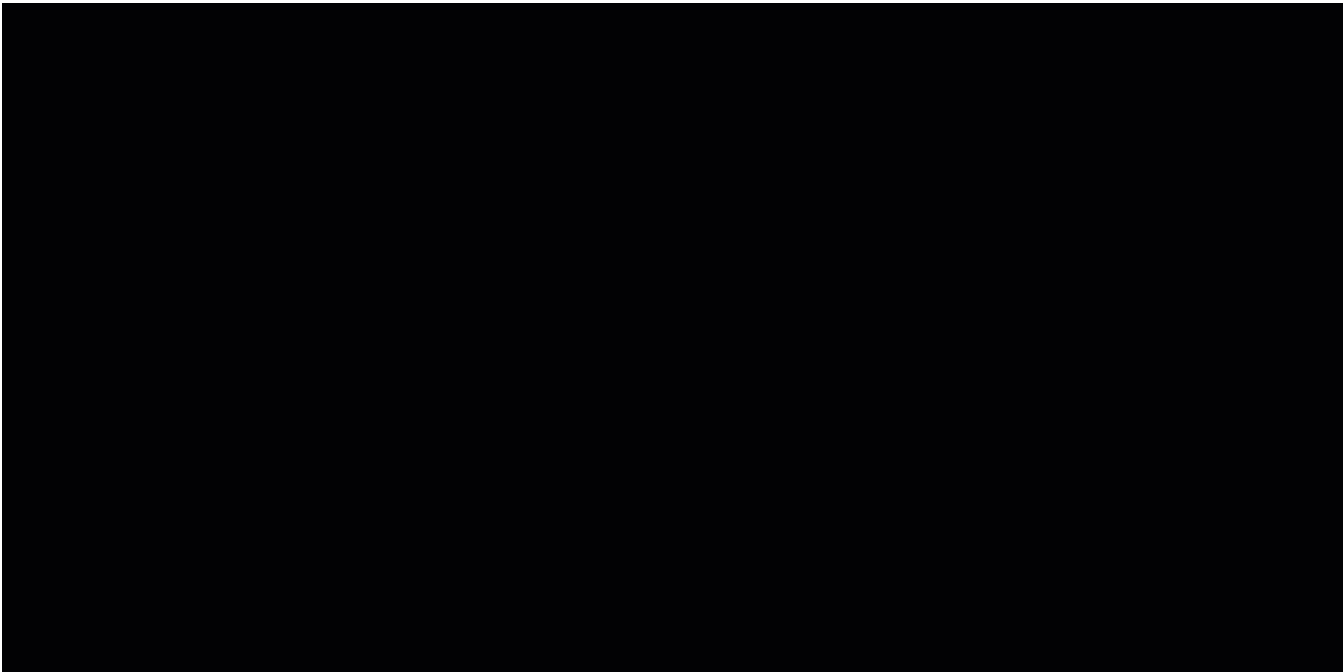
Grafički prikazi u videozapisu prikazuju objekte vrste skup podataka iz znanstveno-umjetničkog područja društvenih i humanističkih znanosti koji su nastali 2020. i 2022. godine te su pohranjeni u **Digitalni repozitorij Sveučilišta u Zagrebu**. Iz videozapisa može se vidjeti kako je u 2020. nastao 1 skup podataka, a u 2022. 3 skupa podataka. Jedan skup podataka je iz područja humanističkih znanosti dok su 3 skupa podataka iz područja društvenih znanosti. Svi skupovi podataka objavljeni su u otvorenom pristupu te na hrvatskom jeziku.

1.3. Brisanje parametara pretraživanja

Ako se žele ukloniti određeni parametri koji su postavljeni za izradu grafičkih prikaza potrebno ih je ukloniti iz izbornika s lijeve strane sučelja.

Filteri iz kategorije **Repozitoriji** uklanjaju se na način da se mišem klikne na ime odabranog repozitorija te se na tipkovnici odabere tipka **Backspace**. Uklanjanje filtera iz kategorija **Godine izrade**, **Vrste objekata**, **Znanstveno-umjetničko područje** i **Jezik** rješava se odabirom oznake **X** pored naziva. Drugi način za uklanjanje svih filtera iz izbornika je odabir gumba **Očiti sve filtere**.

Kratak videozapis prikazuje postupak uklanjanja filtera.

2. Dabar - ISVU statistika

Na kartici **Dabar - ISVU statistika** mogu se vidjeti podaci koji prikazuju omjer broja ocjenskih radova objavljenih u Dabru koji su evidentirani u ISVU sustavu i ukupnog broja ocjenskih radova evidentiranih u ISVU sustavu za pojedini repozitorij.

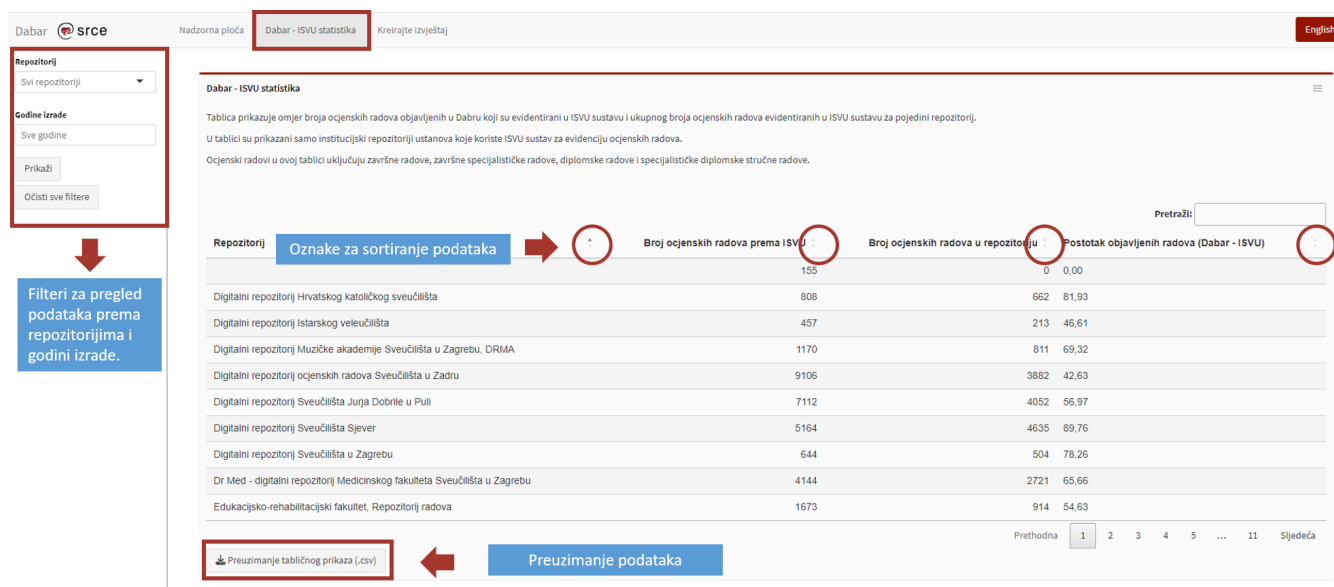
U tablici su prikazani samo institucijski repozitoriji ustanova koje koriste ISVU sustav za evidenciju ocjenskih radova. Ocjenski radovi u ovoj tablici uključuju završne radove, završne specijalističke radove, diplomske radove i specijalističke diplomske stručne radove.

Podaci u tablici mogu se:

- pretraživati korištenjem polja **Pretraži** po nazivu repozitorija
- sortirati prema:
 - nazivu repozitorija
 - broju ocjenskih radova prema ISVU
 - broju ocjenskih radova u repozitoriju
 - postotku objavljenih radova (Dabar - ISVU)
- preuzeti podatke u .csv obliku odabirom gumba **Preuzimanje tabličnog prikaza (.csv)**.

S lijeve strane nalazi se izbornik koji omogućuje filtriranje podataka prema **repozitoriju** i **godini izrade** dokumenata. Kada se željeni parametri odaberu iz padajućeg izbornika potrebno je odabrati gumb **Prikaži** te će se podaci u tablici prilagoditi korisničkom odabiru. Odabir se poništava gumbom **Očisti sve filtere**.

Slika 1 prikazuje izgled kartice **Dabar - ISVU statistika**.

Slika 1 Kartica Dabar - ISVU

3. Kreirajte izvještaj

3.1. Pokretanje upita

Kartica **Kreirajte izvještaj** omogućuje korisnicima izradu pivot tablica prema dostupnim parametrima u svrhu analize podataka o repozitorijima i objektima unutar sustava Dabar. Sučelje kartice **Kreirajte izvještaj** sastoji se od izbornika u lijevom dijelu sučelja i središnjeg dijela u kojem se nalazi kartica **Pivot tablica** i **Opis i upute** (ovdje se nalaze kratke upute za korisnike). U lijevom dijelu sučelja nalazi se izbornik u kojem je moguće odabrati određeni repozitorij i/ili znanstveno-umjetničko područje za koje se žele dobiti podaci. Odabirom gumba **Pokreni upit** u središnjem dijelu na kartici **Pivot tablica** pokrenut će se upit gdje se mogu dodatno filtrirati podaci s obzirom na:

- godinu izrade objekta
- godinu objave objekta
- jezik
- mjesec izrade objekta
- mjesec objave objekta
- samoarhiviranje
- uvjete korištenja
- vrste objekata
- vrste pristupa.

Izvještaj se može pokrenuti i bez odabira filtera. Ako se odabere gumb **Pokreni upit** u izvještaju na kartici **Pivot tablica** bit će uključeni svi repozitoriji u sustavu Dabar te sva znanstveno-umjetnička područja koja se naknadno mogu uključiti i/ili isključiti iz izrade izvještaja.

Slika 2 prikazuje korake za izradu izvještaja korištenjem filtera za odabir repozitorija i znanstveno-umjetničkog područja. U primjeru je odabran **Digitalni repozitorij Sveučilišta u Zagrebu** i znanstveno-umjetničko područje **društvenih znanosti**. Nakon toga je pokrenut upit te se na kartici **Pivot tablica** prikazuju parametri za daljnje filtriranje podataka.

Dabar

Nadzorna ploča
Dabar - ISVU statistika
Kreirajte izvještaj

Funkcionalnost **Kreirajte izvještaj** omogućuje korisnicima analizu podataka o repozitorijima i objektima unutar sustava Dabar.

1

Repozitorij

Digitalni repozitorij
Sveučilišta u Zagrebu

Znanstveno-umjetničko područje

Društvene znanosti

2

Pokreni upit

Poništi izvještaj

Filteri za izradu izvještaja prema repozitoriju i/ili znanstveno-umjetničkom području.

Pivot tablica

Opis i upute

Preuzimanje tabličnog prikaza (.csv)

Tablica

Broj

Godina izrade objekta

Godina objave objekta

Jezik

Mjesec izrade objekta

Mjesec objave objekta

Samoarhiviran

Uvjeti korištenja

Vrsta objekta

Vrsta pristupa

Parametri za izradu izvještaja

3

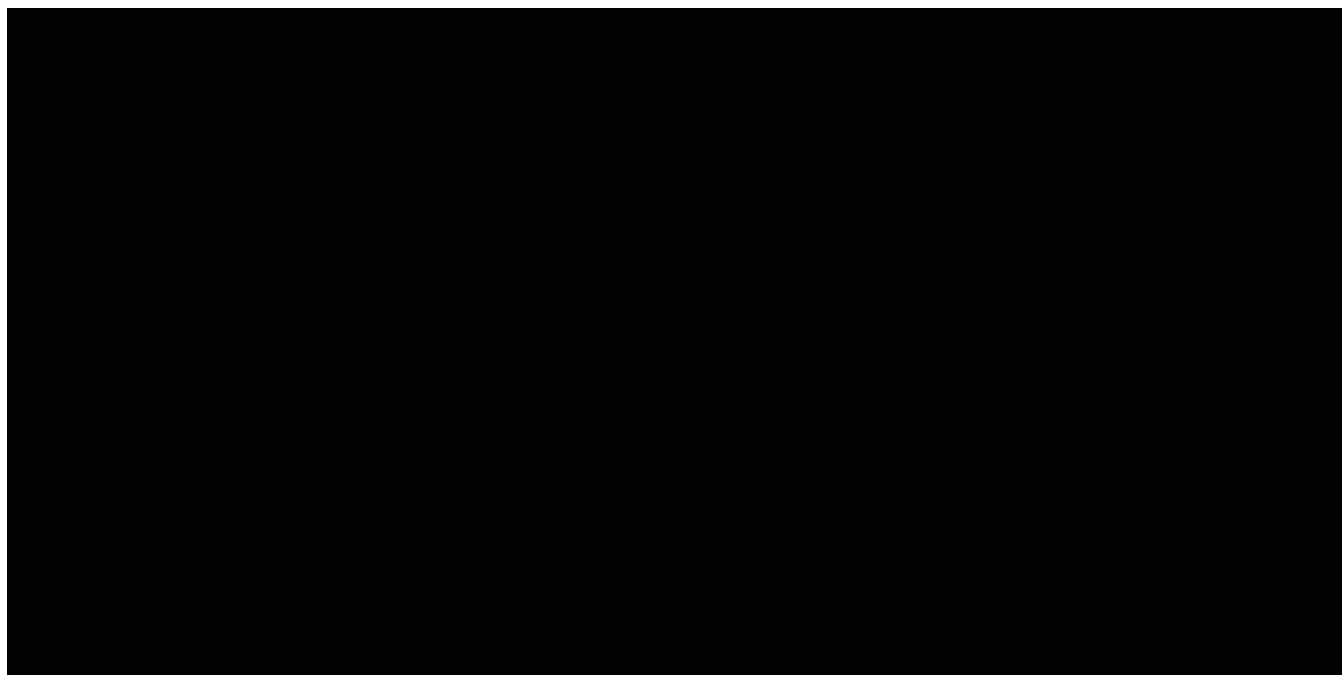
Ukupno

26,246

Slika 2 Pokretanje upita korištenjem filtera za izradu izvještaja

Kako bi se kreirao željeni prikaz podataka u obliku tablice, potrebno je prenijeti (*drag&drop*) potrebne parametre iz popisa s lijeve strane (npr. Godina izrade objekta, Jezik, Uvjeti korištenja i sl.) u desno prazno polje ili u gornje prazno polje tablice. Raspored parametara korisnik sam odabire i mijenja s obzirom što želi dobiti u tabličnom prikazu. Svaki parametar s desne strane ima ikonu strelice koja otvara padajući izbornik kojim se prikazani podaci mogu filtrirati po različitim parametrima. Na primjer, za prikaz podataka samo za objekte **Knjiga** i **Poglavlje u knjizi** potrebno je odabrati gumb **Bez odabira** te označiti u izborniku stavke **Knjiga** i **Poglavlje u knjizi**. Odabir je potrebno potvrditi gumbom **Primjeni**. Ako se želi izaći iz padajućeg izbornika tada je potrebno odabrati gumb **Odustani**.

Kratki videozapis prikazuje primjenu i organizaciju parametara i filtera u **Pivot tablici**.

Korisnik može više parametara staviti u siva prazna polja (desno i gore), ali preporuka je da se po jednom izvještaju unesu maksimalno 4 parametra. Ako se prenese 4 i više parametara tada sustav prikazuje informativno upozorenje koje ne ograničava unos većeg broja parametara već samo upozorava na nepraktičnost i nepreglednost tablice. Upozorenje glasi:

Ne preporuča se korištenje više od 4 parametra u pivot tablici. Velik broj parametara otežava razumijevanje značenja prikazanih rezultata. Ekstremne veličine tablice mogu dovesti do usporavanja ili grešaka prilikom prikaza i preuzimanja rezultata.

Poruka se može zatvoriti te se mogu prenijeti dodatni parametri (više od 4). Ako ih ima više svaki puta će se poruka pojaviti kao upozorenje.

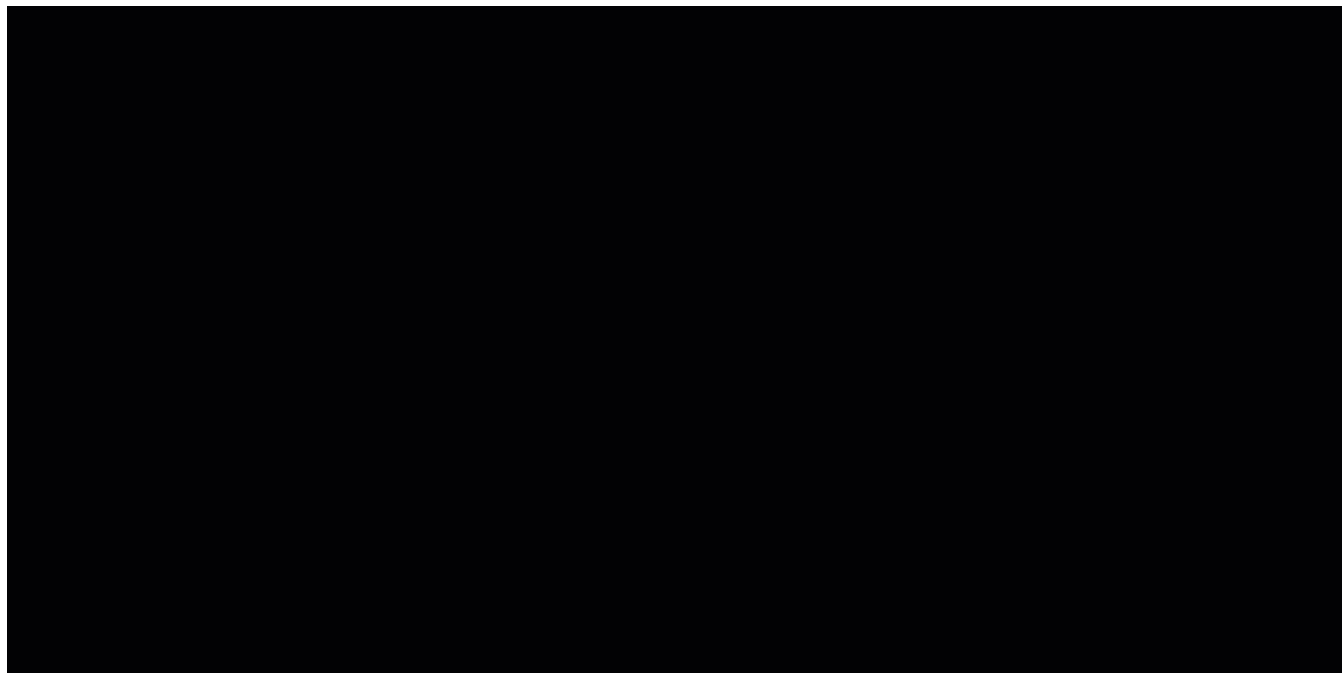
Slika 3 prikazuje unos 4 i više parametara u pivot tablicu te upozorenje koje se javlja korisnicima.

The screenshot shows the Dabar SRCE web application. On the left, there is a sidebar with navigation options like 'Repozitorij' and 'Znanstveno-umjetničko područje'. The main area displays a pivot table configuration interface. A warning message is shown in a white box with a red border, stating: 'Ne preporuča se korištenje više od 4 parametra u pivot tablici. Velik broj parametara otežava razumijevanje značenja prikazanih rezultata. Ekstremne veličine tablice mogu dovesti do usporavanja ili grešaka prilikom prikaza i preuzimanja rezultata.' Below the warning, there is a blue button labeled 'Upozorenje'. In the pivot table configuration area, a blue box highlights the text 'Unos 4 parametra u pivot tablicu'. The pivot table itself is visible in the background, showing columns for 'Naziv repozitorija', 'Vrsta repozitorija', and 'Godina objave'.

Slika 3 Upozorenje o unosu 4 i više parametara u pivot tablicu

Svaki parametar može se istim postupkom (*drag&drop*) vratiti u popis parametara ili se cijeli prikaz može poništiti odabirom opcije **Poništi izvještaj**.

U videozapisu pogledajte kako vratiti parametre i poništiti izvještaj.

3.2. Sortiranje i organizacija podataka u pivot tablici

Nakon što su željeni parametri odabrani, a podaci prikazani u tablici moguće ih je sortirati silazno ili uzlazno, tj. od najmanje vrijednosti prema najvećoj ili od najveće vrijednosti prema najmanjoj te ako je riječ o tekstualnim vrijednostima tada ih se može sortirati od A do Ž i od Ž do A. Ikona za sortiranje prikazana je u obliku dvostruke okomite strelice.

Osim mogućnosti sortiranja podacima prikazanim u stupcima moguće je zamijeniti redoslijed prikaza. Ikona za zamjenu redoslijeda stupaca prikazana je u obliku dvostruke vodoravne strelice. U videozapisu može se vidjeti korištenje funkcija sortiranja i zamjene mjesta u tablici.

3.3. Grafički prikaz podataka

Podaci u tablici mogu se prikazati i u obliku grafikona. Ovisno o podacima koji su uključeni u tablicu može se dobiti nekoliko grafičkih prikaza:

- tablica
- tablica sa stupčastim grafikonima
- toplinska karta
- toplinska karta po redovima
- toplinska karta po stupcima
- karta stabla
- vodoravni stupčasti grafikon
- vodoravni složeni stupčasti grafikon
- stupčasti grafikon
- složeni stupčasti grafikon
- linijski grafikon
- površinski grafikon
- grafikon raspršenja.

Važno je napomenuti da nije uvijek moguće dobiti sve navedene grafičke prikaze iz razloga što grafički prikaz ovisi o podacima koji se nalaze prikazani u tablici. U videozapisu nalazi se prikaz korištenja grafičkih prikaza u pivot tablici. U primjeru su odabrani parametri **Vrste objekata** i **Vrste pristupa** koji je filtriran na način da prikazuje sve objekte koji su objavljeni u otvorenom ili zatvorenom pristupu.

U videozapisu prikazano je korištenje grafikona **Tablica sa stupčastim grafikonima**, **Stupčasti grafikon**, **Linijski grafikon** i **Toplinska karta**. Ako se želi vratiti prvotni tablični prikaz potrebno je odabrati opciju **Tablica** iz izbornika.

3.4. Korištenje izračuna i operacija

Prilikom izrade pivot tablice moguće je koristiti i opcije za izradu izračuna. Dostupan je velik broj operacija za provedbu izračuna, ali kao i kod izrade grafičkih prikaza njihova primjenjivost ovisi o podacima koji se nalaze prikazani u tablici. U videozapisu prikazan je primjer za **Repozitorij Ekonomskog fakulteta u Zagrebu**. U ovom primjeru provjerit će se postotak u kojem su primijenjeni uvjeti korištenja objavljenih objekata. U stupce se stavlja parametar **Naziv repozitorija** iz kojeg se odabire **Repozitorij Ekonomskog fakulteta u Zagrebu** dok se u retke stavlja parametar **Uvjeti korištenja**. U padajućem izborniku gdje su dostupne funkcije za izračun treba odabrati funkciju **Postotak od stupca**. U pivot tablici, u obliku postotka, prikazat će se koliko je objekata u Repozitoriju Ekonomskog fakulteta u Zagrebu npr. zaštićeno autorskim pravom i sl.

3.5. Preuzimanje podataka

Svi tablični prikazi koji se izrade u **Izveštajnom sustavu Dabar** mogu se preuzeti na računalo u **.csv** formatu. Primjer u videozapisu prikazuje tablicu za **Repozitorij Filozofskog fakulteta u Osijeku** gdje su prikazani podaci o zastupljenosti različitih vrsta objekata u repozitoriju. Da bi se tablica preuzela potrebno je odabrati gumb **Preuzimanje tabličnog prikaza (.csv)** te će se tablica spremiti u mapu **Preuzimanja (Downloads)** ako su postavke na računalu tako podešene.

